

ESKE

Ermittlung **schulsprachlicher Kompetenzen** in der **Erstsprache**

BOSNISCH

Aufgabenset 7 bis 9 Jahre Schulerfahrung

© Pädagogische Hochschule FHNW 2018

Professur Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter

Mathilde Gyger & Ursula Ritzau

Zadaci

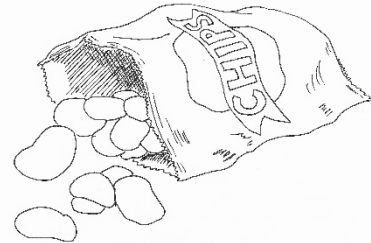
1. Pročitaj tekst i odgovori na pitanja.

Čips

Čips su tanki fritirani listići od krompira i jedan je od najdiskutiranijih izuma 19. vijeka. Ima mnogo izvještaja o tome ko ga je izmislio i počeo prodavati. Skoro je nemoguće utvrditi da li neka od ovih tvrdnji istinita.

Najpoznatija je priča o kuharu George Crum. 24.08. 1853 on je pokušao da udovolji nezadovoljnoj mušteriji. On je isjekao krompir na tanke listiće, ispekao i posolio. Rezultat: nezadovoljna mušterija je postala vrlo zadovoljna. Ova priča bi mogla biti istinita, ali mi znamo da su i drugi kuhari u toku stoljeća imali slične ideje. Samo u SAD-u se pominju podudarnosti u nekoliko kuharskih knjiga, a druge varijante su se razvijale u Velikoj Britaniji.

Tek oko 1890. god. čips je počeo da se prodaje u trgovinama, ali najveći porast proizvodnje i prodaje nastao je poslije izuma friteze, krajem 1920. Tokom decenija mijenjalo se pakovanje, da bi se lakše transportirao na velike udaljenosti u SAD. U Evropi se počeo prodavati 1950. godine.

Zašto je autor napisao ovaj tekst?

- Da bi informirao čitaoca o povijesti čipsa.
- Da bi zabavio čitaoca sa jednom veselom pričom.
- Da bi pokazao čitaocu kako se pravi čips.

Znamo li, tko je izmislio čips?

- Da, to je bio George Crum.
- Ne, to mogu biti razne osobe.
- Ne, ali se zna gdje su ga izmislili.

Mi znamo kada je otprilike izmišljen čips.   Da
Ne

Čips se prvo prodavao u Evropi.   Da
Ne

Bilo je više razloga zbog čega se čips   Da
počeo jesti u 20. vijeku.   Ne

2. Dole ćeš naći jedan kratki tekst i četiri klimatska dijagrama za četiri različita grada. Pročitaj tekst, pogledaj dijagrame i objasni ukratko usmeno, o čemu se radi.

Temperatura i padavine

Na nekim mjestima u svijetu pada više kiše ljeti, na drugima ne pada skoro nikako. U nekim područjima temperatura je ista tijekom čitave godine. U drugim područjima jako su izražene razlike između ljeta i zime, kao u Švicarskoj. Četiri grada, koja su prikazana na dijagramu leže na različitim kontinentima i imaju različitu klimu. Hanoi leži u Vijetnamu, Tunis je glavni grad Tunisa na Sredozemnom moru, Dublin leži u Irskoj, a Jakutsk u Rusiji.

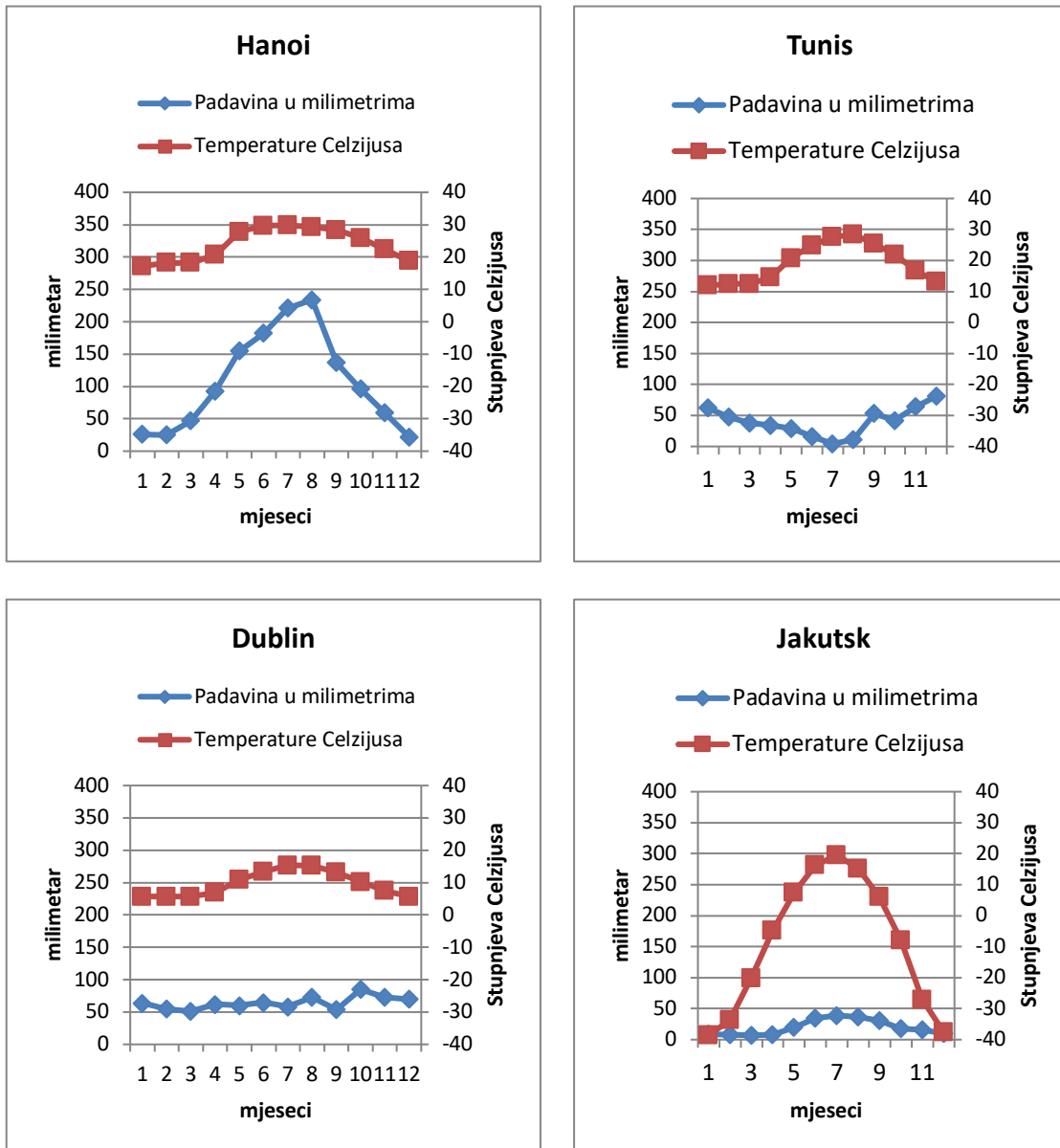

Figura 1. Klimatski dijagrami su sastavljeni od padavina i temperatura. Padavine se očitavaju lijevo u milimetrima, temperature desno u stupnjevima Celzijusa. Dijagrami prikazuju prosjek padavina i temperatura od 1.-12. mjeseca.

3. Pitanja uz tekst „Temperatura i padavine “ (zadatak 2)

A. Označi na osnovu teksta i dijagrama u zadatku 2 odgovarajući grad na šemi.

	Hanoi	Tunis	Dublin	Jakutsk
U toku godine prosječna temperatura varira između 5 i 15 stupnjeva Celsijusa.				
Grad ima ljeti najmanje padavina i od 5.-10. mjeseca do 20 stupnjeva Celzijusa i više.				
Padavina može od 10.-4. mjeseca prijeći u snijeg.				

B. Pogledaj dijagram za grad Tomsk iz zadatka 2 i označi ovdje korektne izjave.

Vrijeme u 11. mjesecu u gradu Tomsk odgovara ...

oko 0°C i oko 20 mm padavina	☐
oko -10°C i skoro 50 mm padavina	☐
ispod 10°C i oko 60 mm padavina	☐
preko -30°C i oko 15 mm padavina	☐

C. U kojim gradovima variraju količine padavina i temperature najčešće, shodno dijagramima u zadatku 2? Zaokruži ispravne gradove.

Količine padavina variraju najčešće u :

Hanoi	Tunis
Dublin	Jakutsk

Temperature variraju najčešće u:

Hanoi	Tunis
Dublin	Jakutsk

4. Pročitaj dva pisma i objasni o čemu se radi.

1. pismo

Dajte djeci vodu umjesto mlijeka

Kravlje mlijeko u školama nije prirodno. Čovjek je posebna vrsta na svijetu, koja pije mlijeko. Jedna sveobuhvatna naučna studija prezentovana je ove srijede u novinama. Tu je dokumentirano, da je prevaziđeno najčešće mišljenje o mlijeku. Studija povezuje potrošnju mlijeka sa životnim očekivanjima i rizikom od lomljenja kostiju.

Kravlje mlijeko nije prirodno i nije dobro za zdravlje ljudi i okoline. Zato je vrijeme, da naša djeca steknu novu, zdravu i ekološku naviku: dajte školskoj djeci vodu, da ugase žeđ.

Herbert Müller

Predsjednik organizacije „Jesti vegetarijanski“

2. pismo odgovor Herbertu Mülleru

Mlijeko spada u ishranu

Herbert Müller ne želi, da djeca u školi piju mlijeko. Moja organizacija i Ujedinjene nacije zastupaju suprotno mišljenje: Sva djeca trebaju dobiti mlijeko u školi.

Mlijeko sadrži 18 od 22 hranjive tvari, koje su nam potrebne u toku dana i zadržava zdravu ishranu školske djece. Nove studije pokazuju, da djeca ne dobijaju dovoljno hranljivih tvari, ako ne piju mlijeko u školi.

Ekspertica za ishranu Ulla Rosander sa Univerziteta Kristianstad u Švedskoj, provela je jednu studiju na tri švedske škole. U sve tri škole serviran je bio isti ručak, ali samo u jednoj školi su učenici dobili još mlijeko uz to.

Rezultati pokazuju, da prije svega djeca, koja jedu male porcije ili imaju malo vremena, trebaju mlijeko za unos kalcija, Vitamina B12 i Magnezija. Zato trebamo mlijeko u školi.

Susanne Pfister

Predsjedavajuća organizacije „Za seljaka“

5. Označi na temelju oba pisma pravilne izjave u zadatku 4.

- a) Zašto smatra gospođa Pfister važnim, da školska djeca trebaju piti mlijeko?
- Djeca jedu više, ako piju mlijeko.
  - Potrošnja mlijeka produžava životna očekivanja.
  - Mlijeko sadrži mnogo hranljivih tvari.
- b) Zašto misli gospodin Meier, da djeca trebaju piti vodu umjesto mlijeka?
- Voda je jeftinija od mlijeka.
  - Voda je bolja za okolinu.
  - Voda gasi bolje žeđ.
- c) Što pokazuju istraživanja shodno pismima?
- Potrošnja mlijeka ima i pozitivne i negativne posljedice.
  - Obroci u školi sadrže dovoljno hranljivih tvari i bez mlijeka.
  - Potrošnja mlijeka jača kosti.
- d) Zašto piše gospođa Pfister pismo?
- Ona hoće da objasni, zašto misli, da gospodin Müller nema pravo.
  - Ona hoće da objasni, da je voda dobra za okolinu.
  - Ona ne želi, da školska djeca jedu premalo.
- e) Gospodin Müller argumentira, da su naša životna očekivanja manja, kada pijemo mnogo mlijeka. Da
Ne
- f) Gospodin Müller i gospođa Pfister upozoravaju u oba pisma na rezultate ispitivanja. Da
Ne
- g) Naučnici su u odnosu na efekte konzumiranja mlijeka istog mišljenja. Da
Ne

6. Koji od ova dva pisma iz zadatka 4 smatraš uvjerljivijim? Objasni usmeno zašto.

7. Pogledaj šemu i odgovori na pitanja.

Nico ima 15 godina i ide u 9. razred. Srijedom poslije podne radi kao pomoćni radnik u jednom restoranu. U slobodno vrijeme rado igra nogomet. Ovo je njegov raspored časova.

	ponedjeljak	utorak	srijeda	četvrtak	petak
7.45-9.15	FS2	FS1	MAT	FS2	FS1
9.15-9.45	<i>odmor</i>	<i>odmor</i>	<i>odmor</i>	<i>odmor</i>	<i>odmor</i>
9.45-11.15	MAT	GEO	NAT	NAT	GES
11.15-12.00	MAT	GEO	SPL	SPL	SPL
12.00-13.30	<i>ručak</i>	<i>ručak</i>	<i>ručak</i>	<i>ručak</i>	<i>ručak</i>
13.30-15.00	FS1	GES	FS1	SPL	SPO
15.00-15.30	<i>odmor</i>	<i>odmor</i>		<i>odmor</i>	<i>odmor</i>
15.30-17.00	SPL	SPO		MAT	MUS
17.00-18.00			posao		
18.00-19.00			posao		
19.00-20.00	nogomet		posao	nogomet	
20.00-21.00	nogomet		posao	nogomet	
21.00-22.00			posao		

Legende

FS1	1. strani jezik(engleski)
FS2	2. strani jezik (francuski)
GEO	Geografija/ zemljopis
GES	Historija/ povijest
MAT	Matematika
MUS	Muzika/ Glazbeni
NAT	Prirodne nauke
SPL	Jezik i književnost
SPO	Sport

Pitanja

1. Koliko lekcija iz matematike ima Nico nedjeljno/ tjedno?

odgovor: _____

2. Koji predmet ima Nico samo jednom nedjeljno/ tjedno?

odgovor: _____

3. Koje predmete nema Nico nikada prije ručka?

odgovor: _____

